

Wilsverklaringen inzake mijn gezondheidszorg en mijn levenseinde

Naam en voornaam: .....

Adres: .....

Rijksregisternummer: .....

Mijn persoonlijke waarden en opvattingen

Naast de uitdrukkelijke wilsverklaringen die volgen, wil ik dat altijd rekening wordt gehouden met de volgende waarden, opvattingen en levensbeschouwing die voor mij belangrijk zijn:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mijn vertegenwoordiger

Aanwijzing

Ik, die onderteken, wijs als mijn vertegenwoordiger voor het geval ik niet zelf mijn rechten als patiënt kan uitoefenen de volgende persoon aan:

Naam en voornaam: .....

Adres: .....

Telefoonnummer: .....

Rijksregisternummer: .....

Opgemaakt te ..... Datum ..... Mijn handtekening .....

Aanvaarding

..... (naam en voornaam) aanvaardt de aanwijzing als vertegenwoordiger en zal naar best vermogen ..... (naam en voornaam aanwijzer invullen) vertegenwoordigen, met eerbiediging van de wilsverklaringen in dit document.

Opgemaakt te ..... Datum ..... Handtekening aangewezen vertegenwoordiger

Gezondheidszorg voor het geval ik mijn wil niet meer zelf kan uiten

Ik, die onderteken in volle bewustzijn, en zonder druk van anderen, omschrijf hierbij mijn wil, voor het geval ik mijn wil niet meer zelf kan uiten:

Mijn wilsverklaring geldt in één van de volgende gevallen (zet een handtekeningparaaf bij de rubriek die van toepassing is en schrap de rubrieken die niet van toepassing zijn, lees ook de info in het kader in de toelichting bij het gebruik van dit document):

1. enkel indien ik onomkeerbaar mijn wil niet meer kan uiten en binnen afzienbare tijd zal sterven
OF
2. enkel indien ik onomkeerbaar mijn wil niet meer kan uiten omdat ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben
OF
3. enkel indien ik onomkeerbaar mijn wil niet meer kan uiten
OF
4. indien ik mijn wil niet meer kan uiten, om welke reden ook

Mijn wil betreft de volgende tussenkomsten (zet een handtekeningparaaf bij wat van toepassing is en schrap wat niet van toepassing is):

- ik wil niet worden gereanimeerd
- ik wil niet in een ziekenhuis worden opgenomen
- ik wil niet op een intensieve zorgen afdeling van een ziekenhuis worden opgenomen
- ik wil niet aan beademingsapparatuur worden gekoppeld
- ik wil niet kunstmatig worden gevoed als ik niet meer op eigen kracht kan of wil eten
- ik wil niet dat mijn leven met curatieve behandelingen wordt verlengd, en daarom wil ik geen:
  - antibiotica
  - chirurgische ingrepen
  - chemotherapie
  - bestraling
  - dialyse
  - transplantatie
  - transfusies
  - .....
  - .....
- ik wil geen pijnbestrijding die mijn bewustzijn blijvend uitschakelt
- ik wil niet deelnemen aan experimentele behandelingen
- .....
- .....
- ik wil beëindiging van mijn leven (euthanasie) als ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben. (ik vul hiertoe de wilsverklaring inzake euthanasie in op de derde pagina)

Na mijn overlijden:

- wil ik mijn organen afstaan voor transplantatie (*indien niet, neem je best contact op met de dienst bevolking van jouw gemeente- of stadsbestuur*)
- wil ik mijn lichaam afstaan voor de wetenschap (*en heb afspraken met universiteit .....*)
- wil ik een uitvaart volgens de modaliteiten die ik heb bepaald op de vierde pagina

.....
Opgemaakt te

.....
Datum

.....
Mijn handtekening

Wilsverklaring inzake euthanasie voor het geval ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben

Deze rubriek dient te worden ingevuld indien men uitdrukkelijk levensbeëindiging wil wanneer men onomkeerbaar buiten bewustzijn is (het betreft een beperkt toepassingsgebied waar dementie in een laat stadium niet onder valt). De wilsverklaring inzake euthanasie is vijf jaar geldig en moet na vijf jaar worden herbevestigd. Ze kan ook op elk moment worden ingetrokken of herzien. (1)

Ik, die onderteken in volle bewustzijn (*in het onderstaande schrappen wat niet past en in voorkomend geval datum invullen*):

- verzoek, voor het geval ik niet meer in staat ben mijn wil te uiten, dat een arts euthanasie toepast, indien voldaan is aan de voorwaarden gesteld in de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie.
- herbevestig de wilsverklaring tot euthanasie, opgesteld op: (datum + handtekening) .....
- herzie de wilsverklaring tot euthanasie, opgesteld op: (datum + handtekening) .....
- trek de wilsverklaring tot euthanasie in, opgesteld op: (datum + handtekening) .....

Opgemaakt te ..... Datum ..... Mijn handtekening .....

Door de handtekening van twee getuigen hieronder, waarvan minstens getuige 1 geen materieel belang heeft bij het overlijden, wordt bevestigd dat deze wilsverklaring inzake euthanasie vrij en bewust werd afgelegd.

Getuige 1

Getuige 2

Naam en voornaam: .....

Adres: .....

Rijksregisternummer: .....

Geboorteplaats: .....

Telefoonnummer: .....

Eventuele graad van verwantschap: .....

Datum: .....

Handtekening: .....

(1) Indien je de 'wilsverklaring inzake euthanasie' wil laten registreren neem je best contact met de dienst bevolking van jouw gemeente- of stadsbestuur

Aanvullende nuttige gegevens

Ik noteer hier enkele nuttige gegevens, zoals bvb. naam en adres van huisarts, personen met wie ik deze wilsverklaringen heb besproken, voorkeur ziekenhuis, personen belangrijk om rekening mee te houden, specifieke noden, maatschappij waarbij uitvaartverzekering is afgesloten:

.....
.....
.....
.....
.....

Uitvaart

Ik, die onderteken, kies als wijze van uitvaart voor *(schrapp wat niet van toepassing is en plaats een handtekening-paraaf bij de rubriek die wel van toepassing is)*:

- ritueel van de levensbeschouwing: .....
- begraving van mijn lichaam
- crematie gevolgd door begraving van de as binnen de omheining van de begraafplaats
- crematie gevolgd door bijzetting van de as in het columbarium van de begraafplaats
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as in de strooiweide van de begraafplaats
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as in de Belgische territoriale zee
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as op een andere plaats dan de begraafplaats
(adres vermelden) (1)
- crematie gevolgd door begraving van de as op een andere plaats dan de begraafplaats
(adres vermelden) (1)
- crematie gevolgd door bewaring van de as op een andere plaats dan de begraafplaats
(adres vermelden) (1)
- de modaliteit die mijn nabestaanden in overleg bepalen na mijn overlijden

⁽¹⁾ Indien het terrein geen eigendom is van de overledene of zijn nabestaanden, is een voorafgaande, schriftelijke toestemming van de eigenaar vereist en neem je best contact met de dienst bevolking van jouw gemeente- of stadsbestuur.

Opgemaakt te ..... Datum ..... Mijn handtekening .....

Fysieke onmogelijkheid om zelf wilsverklaringen op te stellen en te tekenen

Ik, *(naam)* ....., die fysiek blijvend niet in staat ben om wilsverklaringen op te stellen en te tekenen, wijs de volgende meerderjarige persoon, die geen materieel belang heeft bij mijn overlijden, aan om deze wilsverklaringen op te stellen.

(Ik voeg een medisch getuigschrift ter bevestiging toe)

Gegevens over deze persoon:

Naam en voornaam: .....

Adres: .....

Rijksregisternummer: .....

Opgemaakt te ..... Datum .....

Handtekening aangewezen persoon .....

Dit document met wilsverklaringen vervangt alle vorige en is geldig voor onbepaalde duur (behalve de specifieke wilsverklaring inzake euthanasie voor het geval ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben) tot wijziging of herroeping. Het is opgemaakt in (aantal vermelden) ..... ondertekende exemplaren die worden bewaard bij de volgende personen of instanties:

.....
.....
.....

Toelichting bij het gebruik van de wilsverklaringen inzake mijn gezondheidszorg en mijn levenseinde

Belang van een wilsverklaring

In ons land kun je genieten van een kwaliteitsvolle gezondheidszorg, ook aan het levenseinde. Die zorg wordt omkaderd door een aantal wetten (rechten van de patiënt, palliatieve zorg, euthanasie, orgaandonatie, teraardebestelling, e.a.) die je de mogelijkheid bieden om zorgkeuzes te maken op basis van je eigen waarden, je verwachtingen en je levensgeschiedenis.

Deze keuzes kun je best bespreken met je familie en je vrienden, 'naasten' genoemd, met je huisarts en met de andere zorgverleners thuis, in het ziekenhuis of in het woon- en zorgcentrum. Je kunt immers in een situatie terechtkomen waarin je niet meer kunt zeggen wat je wil. Dan is het zeker nodig dat zorgverleners en naasten weten wat je in die bepaalde situatie zou willen. Je kent wellicht mensen in je vrienden- of kennissenkring die behandelingen kregen die hun welzijn niet ten goede kwamen, die ze niet meer gewild zouden hebben of die hun leven onnodig verlengden. Je kunt dit vermijden door de zorg die je in de toekomst verlangt, op tijd te bespreken en in een document vast te leggen.

Niet alleen voor het levenseinde

Wilsverklaringen zijn niet alleen belangrijk voor terminaal zieken of ouderen. Onverwachte levenseindesituaties kunnen zich op elke leeftijd voordoen, bv. door een ongeval. Ook dan is het belangrijk dat men weet wat je wil. Daarom kun je via dit document nu reeds een vertegenwoordiger aanwijzen. Je kunt eventueel meerdere vertegenwoordigers aanwijzen, voor het geval dat de eerste vertegenwoordiger in de onmogelijkheid verkeert deze opdracht op te nemen, maar je moet een duidelijke volgorde aangeven. De vertegenwoordiger kan dan in jouw plaats communiceren met de zorgverleners en verwoorden wat jouw wil is. Wijs je geen vertegenwoordiger aan, dan bepaalt de wet welk familielid of welke andere persoon voor jou optreedt op het moment dat je je wil niet meer kunt uitdrukken.

Hoe dit document invullen?

Je kunt ervoor kiezen om enkel een vertegenwoordiger aan te wijzen die in jouw naam zal optreden als je je wil zelf niet meer kunt uitdrukken. Dan laat je alle beslissingen waarover jij je niet hebt uitgesproken, over aan je vertegenwoordiger.

Door het invullen van de rubrieken 'persoonlijke waarden en opvattingen' (p. 1) en 'aanvullende nuttige gegevens' (p. 3) kun je hem echter helpen om opties te kiezen die je echt wil. Hij moet je wil die je in die rubrieken hebt aangegeven, eerbiedigen.

Lees het document eerst rustig door. Je kunt dan kiezen wat je uitdrukkelijk vooraf wil bepalen en wat je wil overlaten aan het inzicht van je vertegenwoordiger op dat moment. Je moet in elk geval de laatste rubriek op p. 4 invullen, waarin wordt aangegeven aan wie je een exemplaar hebt bezorgd. Het is immers belangrijk dat je ervoor zorgt dat het document bekend en beschikbaar is bij een aantal mensen. Je kunt meerdere kopies maken maar het is aan te raden elke kopie origineel te handtekenen.

Belangrijke informatie betreffende de vier ‘gevallen’

Om twijfel en discussies uit te sluiten is het zeer belangrijk zorgvuldig na te denken in welk geval je een aantal medische tussenkomsten niet meer wil. Bovenaan pagina 2 moet je een keuze maken tussen vier logisch mogelijke omstandigheden waarin je wil geldt. Als je voor 1 kiest beperk je het toepassingsgebied tot de stervensfase. Als je voor 2 kiest geldt je wil ook als je onomkeerbaar buiten bewustzijn bent, maar nog niet stervend. Als je voor 3 kiest geldt het vanaf het moment dat je onomkeerbaar je wil niet meer kunt uiten, maar je bent wel nog bewust. Als je voor optie 4 kiest, moet je zeer goed beseffen wat de consequenties zijn van deze logisch mogelijke, maar praktisch zeer verregaande optie. Als je bij het oversteken van de straat door een auto wordt gegrepen, en tijdelijk niet in staat bent om je wil te uiten, betekent het kiezen voor deze omstandigheid dat je niet zou mogen worden gereanimeerd of dat andere levensreddende ingrepen niet meer zouden mogen worden uitgevoerd, ook al heb je nog een behoorlijke maar inderdaad niet gegarandeerde kans op volledig herstel.

Je kunt dit document het beste invullen na overleg met je huisarts, de behandelende specialist of een andere zorgverlener. Hij/zij kan de consequenties van de opties die je kiest, uitleggen en je helpen bij het formuleren van je wil. Het is nuttig dat je dit vooraf ook rustig en in alle sereniteit bespreekt met je vertegenwoordiger en met je naasten.

Onder de rubriek ‘Aanvullende nuttige gegevens’ (zie verder onder Registratie) is het goed te noteren met wie je dit hebt besproken en ingevuld. Weet ook dat je deze wilsverklaringen steeds opnieuw kunt intrekken, aanvullen of aanpassen.

De best mogelijke zorg

Je moet niet bepalen dat je de best mogelijke zorg wil, want daartoe is men verplicht. Zoals iedereen afhankelijk is bij het begin van het leven en recht heeft op de beste zorg, mag je ook als je ernstig ziek bent of op het einde van je leven, de best mogelijke zorg verwachten. Zelfs al formuleer je in het document welke ingrepen en behandelingen je niet meer wenst, je mag ervan uitgaan dat men alles zal doen wat de geneeskunde kan om je pijn te stillen en je comfort te bevorderen.

Beschikbaarheid

Zorg ervoor dat dit document beschikbaar is. Mogelijk zal dat in de toekomst ook elektronisch kunnen, maar voorlopig bezorg je best een exemplaar aan je huisarts en/of behandelende specialist en aan je vertegenwoordiger.

Registratie

Het is niet verplicht deze wilsverklaringen officieel te laten registreren op het gemeente- of stadhuis. Als je het toch wil doen, kan dat enkel voor de ‘wilsverklaring inzake euthanasie’ voor het geval dat je onomkeerbaar buiten bewustzijn bent. Je kan dan eventueel een of meerdere meerderjarige vertrouwenspersonen (dit zijn volgens de euthanasiewet personen die de behandelende arts op de hoogte brengen van de wil van de patiënt) toevoegen op de plaats van ‘aanvullende nuttige gegevens’ met identificatie en handtekening (pagina 3). Je wil rond de uitvaart kan je ook laten registreren (pagina 4). Je hebt geen notaris nodig. Het belangrijkste is te zorgen dat het document beschikbaar is in je medisch dossier en bij je vertegenwoordiger zodat het te gepasten tijde geraadpleegd en gevolgd kan worden.